

Bydgoszcz, dnia 19 maja 2022 r.

Delegowanie pracowników w świetle prawa unijnego.

Delegowanie obywateli Ukrainy

Estera Cegielska

Wydział Ubezpieczeń i Składek

ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

2 Delegowanie pracowników.

Aktualny stan prawny

AKTY PRAWNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE PRZY USTALANIU USTAWODAWSTWA WŁAŚCIWEGO

- Rozporządzenie PE i Rady (WE) nr 883/2004 z 29.04.2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego
- Rozporządzenie PE i Rady (WE) nr 987/2009 z 16.09.2009r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004
- Rozporządzenie PE i Rady (WE) nr 1231/2010- obowiązuje od 01.01.2011r.

Powołane akty obowiązują od 01.05.2010r. po zmianie przepisów rozporządzeń unijnych, które Polska przyjęła z chwilą wejścia do UE (tj. od 01.05.2004r.)

Dania, kraje EOG i Szwajcaria nie stosują ww. przepisów

ZUS ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

AKTY PRAWNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE PRZY USTALANIU USTAWODAWSTWA WŁAŚCIWEGO

Spec ustawa

- Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583)
- Decyzja wykonawcza Rady UE 2022/382 z 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz. U. UE z dnia 4 marca 2022 r., L 71/1)

zwana potocznie spec ustawą dla uchodźców z Ukrainy

Ustawa określa szczególne zasady zalegalizowania pobytu obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa

Wystawianie zaświadczeń A1 dla obywateli państw trzecich.

Legalizacja pobytu.

Aby obywatel państwa trzeciego mógł otrzymać zaświadczenie A1, musi legalnie zamieszkiwać w państwie członkowskim i przemieszczać się pomiędzy państwami członkowskimi.

Jeśli taka osoba nie zamieszkuje legalnie w państwie członkowskim, nie stosuje się do niej unijnych przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W konsekwencji taka osoba nie otrzyma zaświadczenia A1.

Obywatel państwa trzeciego, który chce otrzymać zaświadczenie A1 musi wypełnić US-S4 „Informacja o legalności zamieszkania obywatela państwa trzeciego” dostępny na PUE ZUS. US-S4 jest niezbędny w przypadku każdego wniosku o A1 dla obywatela państwa trzeciego.

Tytuły pobytowe, które uprawniają do otrzymania formularza A1 wymienione zostały na stronie www.zus.pl

Baza wiedzy>Bieżące wyjaśnienia komórek merytorycznych> ustalenie miejsca zamieszkania w przypadku obywateli państw trzecich-nowe zasady od 29.03.2022 r.

Wystawianie zaświadczenia A1 dla obywateli Ukrainy.

Obywatele, którzy przybyli do Polski od 24 lutego 2022 r.

Obywatel Ukrainy, który przybył do Polski po 23 lutego 2022 r. ma prawo do legalnego pobytu przez 18 miesięcy (do 24 sierpnia 2023 r.), jeżeli deklaruje zamiar pozostania w Polsce.

Prawo do legalnego pobytu przez 18 miesięcy w związku z przybyciem w okresie od 24 lutego 2022 r. nie dotyczy obywateli Ukrainy, którzy nabyli wcześniej prawo do legalnego pobytu na innej podstawie. Okres legalności pobytu takich osób będzie wynikał z tytułu pobytowego uzyskanego przed 24 lutego 2022 r.

Zaświadczenie A1 dla takich osób może być wydane maksymalnie na okres legalnego pobytu, tj. do 24 sierpnia 2023 r. (18 miesięcy liczone od 24 lutego 2022 r.).

Wystawianie zaświadczenia A1 dla obywateli Ukrainy.

Obywatele Ukrainy, którzy przybyli do Polski przed 24 lutego 2022 r.

Obywatele Ukrainy, którzy przebywali legalnie w Polsce przed 24 lutego 2022 r. na mocy ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, mają automatycznie przedłużoną legalność pobytu i ważność dokumentów pobytowych. Takie osoby mogą otrzymać zaświadczenie A1 maksymalnie na okres przedłużonej legalności pobytu.

1. zezwoleń na pobyt czasowy oraz polskich wiz krajowych (symbol D) jest wydłużona do 31 grudnia 2022 r., jeśli dotychczasowy termin ważności upływał po 23 lutego 2022 r. Przedłużenie ważności zezwolenia na pobyt czasowy nie uprawnia do uzyskania nowej karty pobytu. W dokumencie podróży nie umieszcza się nowej naklejki wizowej.

2. Legalność pobytu obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski:

- w ramach ruchu bezwizowego,
- na podstawie wizy Schengen (symbol C) wydanej przez Polskę,
- na podstawie wizy Schengen (symbol C) lub wizy krajowej (symbol D) wydanej przez inne państwo obszaru Schengen, jest wydłużona o 18 miesięcy, jeśli ostatni dzień dotychczasowego pobytu upływa po 23 lutego 2022 r.

1. Ważność kart pobytu i polskich dokumentów tożsamości obywatela Ukrainy jest wydłużona o 18 miesięcy, jeśli ich dotychczasowy termin ważności upływa po 23 lutego 2022 r.

Podleganie ubezpieczeniom lub zamieszkanie na terenie Polski

- Obywatele Ukrainy, podobnie jak obywatele innych państw trzecich, nadal muszą spełnić warunek podlegania ubezpieczeniom lub zamieszkiwania w Polsce przez co najmniej miesiąc przed oddelegowaniem w celu skorzystania z przepisów o delegowaniu.
- Przesłanka ta powinna być spełniona niezależnie od daty przybycia obywatela Ukrainy do Polski - dotyczy zarówno osób, które przybyły przed 24 lutego 2022 r., jak i po tej dacie.

O czym należy jeszcze pamiętać delegując pracownika za granicę?

- warunki delegowania muszą być spełnione zarówno po stronie pracodawcy jak i ubezpieczonego
- przepisy dotyczące delegowania dotyczą również zleceniobiorców wysłanych do pracy za granicę (jeśli zgodnie z przepisami krajowymi podlegają oni obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym)
- możliwy do wykorzystania 24 miesięczny okres delegowania pracownika zliczany jest do danego kraju i danego pracodawcy
- krótka przerwa (do 2 miesięcy) w pracy za granicą, bez względu na przyczynę, nie stanowi przerwy w oddelegowaniu

Ważne

Przepisy dotyczące delegowania nie mogą być wykorzystane do zatrudniania pracowników w przedsiębiorstwach lub na podstawie umów w sposób ciągły poprzez powtarzające się delegowanie różnych pracowników na te same stanowiska i w tych samych celach

Jakich formalności należy dopełnić w przypadku delegowania pracowników?

WNIOSKI O WYDANIE FORMULARZY A1 – NOWE ZASADY OD 1 KWIETNIA 2022 R.

- Wnioski o wydanie formularzy A1 dla pracowników delegowanych rozpatruje tjo ZUS właściwa ze względu na siedzibę płatnika.
- Od 1 kwietnia 2022 r. wnioski o zaświadczenia A1 należy składać do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w formie dokumentów elektronicznych za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (PUE) ZUS.
- zaświadczenia A1 poświadczone w formie dokumentów elektronicznych są udostępniane osobie składającej wniosek na jej profilu, utworzonym na PUE ZUS.

jeśli delegujący pracodawca i delegujący pracownik spełni określone warunki delegowania - tjo ZUS poświadczy dla delegowanego pracownika formularz A1, formularz A1 potwierdza, że delegowany pracownik podczas pracy za granicą podlega ustawodawstwu w Polsce

Podstawa prawna:

art. 83e ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 poz.423)

art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2021 poz. 735)

Jakich formalności należy dopełnić w przypadku delegowania pracowników?

Delegowany pracownik i delegujący pracodawca jest zobowiązany do informowania tjo ZUS, która poświadczyła A1 o wszelkich zmianach w okresie delegowania

- o tym, że delegowanie nie doszło do skutku
- okres pracy uległ zmianie
- miejsce wykonywania pracy za granicą uległo zmianie

w wymienionych sytuacjach pracodawca delegujący składa do tjo ZUS wniosek US-35 o zmianę danych w wydanym formularzu A1. ZUS wyda formularz A1 z nowymi danymi.

w przypadku informacji o tym, że delegowanie nie doszło do skutku, ZUS wyda decyzję o uchyleniu A1

11

Gdy warunki delegowania nie są spełnione

Przepisy dotyczące delegowania są wyjątkiem od generalnej zasady podlegania ustawodawstwu miejsca pracy.

- utrzymanie polskiego ustawodawstwa w stosunku do delegowanego pracownika możliwe jest tylko na podstawie porozumienia z instytucją miejsca wykonywania pracy
- wnioski o zawarcie porozumienia należy kierować za pośrednictwem O/ZUS w Kielcach
- ZUS wydaje decyzje o odmowie poświadczenia formularzy A1 dla delegowanego pracownika i o tym, że polskie ustawodawstwo nie ma do niego zastosowania w okresie wykonywania pracy za granicą

Ważne

w konsekwencji decyzji o odmowie A1, w przypadku braku porozumienia z instytucją miejsca wykonywania pracy, pracownik będzie podlegał ustawodawstwu kraju, w którym wykonuje pracę

pracownik zostanie wyrejestrowany z polskiego systemu zabezpieczenia społecznego; płatnik powinien zorientować się, w przepisach obowiązujących w danym kraju

12

Wnioski o wydanie formularzy A1

Typy wniosków, potrzebne załączniki.

WNIOSEK DLA OSÓB PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

WNIOSEK US-1 (art. 12.2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004) – osoba, która wykonuje pracę na własny rachunek i będzie wykonywać działalność w innym państwie członkowskim UE, EOG i w Szwajcarii.

Załączniki do wniosku:

- kontrakt, umowa zawarta na pracę zagranicą.
- rachunki, faktury z co najmniej dwóch miesięcy przed „samodelegowaniem” działalności.

WNIOSEK US-2 (art. 13.2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004) – osoba wykonująca pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku państwach członkowskich UE, EOG lub Szwajcarii.

Załączniki do wniosku:

- druk US-55 lub US-54 (obywatel państwa trzeciego).
- jeśli jest to kolejny wniosek dokumenty np. faktury, rachunki, zestawienie wystawione w okresie ważności poprzedniego formularza A1 – nie dotyczy firmy transportowej.

Typy wniosków, potrzebne załączniki.

WNIOSEK DLA PRACOWNIKÓW

WNIOSEK US-3 (art. 12.1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004) – wniosek dla pracownika delegowanego do wykonywania pracy w innym państwie członkowskim UE, EOG lub Szwajcarii.

Załączniki do wniosku:

- druk US-55 (obywatel UE) - jeśli pracownik przed oddelegowaniem nie podlegał przez miesiąc ubezpieczeniom społecznym.
- druk US-54 (obywatel państwa trzeciego)
- dokument poświadczający legalny pobyt na terytorium Polski (obywatel państwa trzeciego)

WNIOSEK US-4 (art. 13.1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004) – wniosek dla osoby wykonującej pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich UE, EOG lub Szwajcarii.

Załączniki do wniosku:

- druk US-55 (obywatel UE)
- druk US-54 (obywatel państwa trzeciego)
- dokument poświadczający legalny pobyt na terytorium Polski (obywatel państwa trzeciego)
- w przypadku kolejnego wniosku harmonogram czasu pracy pracownika w okresie ważności poprzedniego formularza A1-nie dotyczy transportu.

Dziękuję za uwagę